
TERVETULOA SISUPARTIOON

Koskettelukirja vammaispartiolaisille

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Ohjaustoiminnan koulutusohjelma

Lahdensivu, kevät 2014

Satu Kivelä

LAHDENSIVU

Ohjaustoiminta

Pedagoginen ohjaustoiminta

Tekijä	Satu Kivelä	Vuosi 2014
Työn nimi	Tervetuloa sisupartioon	

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa vammaispartion ohjaajille uusi työkalu vammaispartio toiminnan aloittamiseen. Opinnäytetyön tavoitteeksi asetettiin 7–12-vuotiaille kehitysvammaisille partiolaisille suunnatun koskettelukirjan mallintaminen. Produktina syntyvällä koskettelukirjalla haluttiin kertoa koskettelukirjan lukijalle, mitä partiossa tehdään. Kerrontatavassa otettiin huomioon partiomenetelmä. Partiomenetelmä muodostuu partioliikkeen kehittämästä keinojen kokonaisuudesta, jolla päästään partion kasvatustavoitteisiin ja sitä kautta partion päämäärän toteutumiseen. Toinen opinnäytetyön tavoite oli suunnitella koskettelukirjan jatkotyöstöä mahdollisimman pitkälle.

Suunnittelu ja valmistusprosessi kulkivat Pirkko Anttilan esittämää käsi-työtuotteen suunnittelu- ja valmistusprosessin teoreettista mallia mukailleen. Opinnäytetyön tekijän tietämys partio toiminnasta on karttunut 16 harrastusvuoden aikana. Koskettelukirjan sisältöjen valinnassa otettiin myös huomioon kyselyllä kerätyt kokeneiden vammaispartiotyöntekijöiden näkemykset.

Opinnäytetyönä toteutetusta koskettelukirjan mallista tuli helposti selattava ja värikäs. Sivut on suhteutettu käyttäjäryhmän taitotasoon hyvin. Opinnäytetyön produkti viedään arvioitavaksi Pääkaupunkiseudun Partiolaisien vammaispartiotyöntekijälle ja myöhemmin myös kohderyhmälle. Opinnäytetyön tekijällä on mahdollisuus viedä työtä eteenpäin seuraavassa kaksivuotisessa ohjelmaministerin tehtävässä. Koskettelukirjan toimivuudesta, sisällöistä ja materiaaleista kerätään palautetta. Palautteen keruun jälkeen tehdään tarvittavat muutokset koskettelukirjan seuraavaan versioon. Tarkoitus on, että opinnäytetyön tekijän suunnittelema koskettelukirjoja tehtäisiin eri puolilla Suomea. Tekijöiksi pyritään saamaan 18–22-vuotiaita partiolaisia. Koskettelukirjan tekemistä markkinoidaan 18–22-vuotiaille suunnatuilla partiotapahtumilla. Tuleville tekijöille koottiin toimintavinkkejä. Opinnäytetyö täytti tavoitteensa ja eteni aikataulun mukaisesti.

Avainsanat koskettelukirja, partio, kehitysvammaiset, tuotesuunnitteluprosessi

Sivut 16s. + liitteet 9s.

LAHDENSIVU

Degree Programme in Crafts and Recreation

Pedagogic Crafts and Recreation

Author	Satu Kivelä	Year 2014
Subject of Bachelor's thesis	Welcome to Scouting	

ABSTRACT

The aim of this thesis was to produce a new tool for scout leaders working with young people with intellectual disabilities. The first objective of this thesis was to create a model for a tactile book that introduces scouting to 7–12-year-old Scouts with intellectual disabilities. The narrative style of the book is underpinned by the Scout method which is a way of reaching the educational goals of Scouting and is used as a tool for Scout leaders in planning and evaluating activities. The second objective of this thesis was to plan the further development of the tactile book.

The planning and manufacturing process followed the theoretical model presented by Pirkko Anttila. The author of this thesis has 16 years of experience in scouting. In addition, a survey was conducted among scout leaders who have experience in working with youth with intellectual disabilities. Their viewpoints were taken into account when choosing the contents for the tactile book.

The tactile book model will be reviewed in the Metropolitan Area Scouts, by a scout leader who works with youth with intellectual disabilities and later also by the target group. The author will have an opportunity to promote the tactile book within the framework of her two-year position as the Minister of the Scout program. Feedback will be gathered on the functionality and the materials of the tactile book as well as its contents. After that the required changes will be made for the next version of the tactile book. The aim is that in future the tactile books will be made across Finland. The making of the tactile book will be marketed to 18–22-year-old Scouts in scouting events aimed at that age group. The thesis includes tools and tips for future manufacturers of the tactile books. The thesis met its objectives and proceeded according to schedule.

Keywords tactile book, scouting, intellectual disability, product designing process

Pages 16 p. + appendices 9 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	OPINNÄYTETYÖTÄ OHJAAVAT ASIAT.....	2
2.1	Opinnäytetyön tavoitteet ja tutkimuskysymykset	2
2.2	Partiomenetelmä ja koskettelukirja	2
3	KÄYTTÄJÄRYHMÄ	4
4	IDEASTA KOSKETTELUKIRJAKSI	5
4.1	Liikkeelle lähtö.....	6
4.2	Kyselymenetelmä ja sisällön valinta	8
4.3	Materiaalien valinta.....	9
4.4	Koskettelukirjan toteutusvaihe	11
5	SUUNNITELMIA JATKOON	13
5.1	Pääkaupunkiseudulta käyttäjäryhmän palaute ja vaeltajista kirjan tekijät	13
5.2	Koskettelukirjan tekijälle	13
6	VIIMEISELLÄ SIVULLA.....	14
	LÄHTEET	16

Liite 1	KYSELYLOMAKE
Liite 2	OHJEITA KOSKETTELUKIRJAN TEKIJÄLLE
Liite 3	KUVIA TERVETULOAA SISUPARTIOON -KOSKETTELUKIRJASTA

1 JOHDANTO

Monilla meistä yksi harrastus nousee ylitse muiden. Minulla se harrastus on pitkään ollut partio. Olen harrastanut partiota pienestä pitäen ja tehnyt sen parissa monenlaista. Viime aikoina olen tutustunut myös vammaispartio toimintaan. Tätä toimintaa kutsutaan sisupartioiksi. Suomen partiolaisten johtajakansio määrittelee sisupartio toiminnan olevan aisti-, liikunta- ja kehitysvammaisille suunnattua ja sovellettua partio toimintaa (Suomen Partiolaiset ry 2009). Partio toimintaa toteutetaan partiolaisten perustamissa yhdistyksissä. Näitä yhdistyksiä kutsutaan lippukunniksi. Helsingissä toimii yksi sisulippukunta, mutta muualla Suomessa sisut kuuluvat peruslippukuntiin ja liittyvät osaksi peruspartiorhmiä.

Syyskuussa 2013 keskustelin oman lippukuntani sisupartiojohtajan kanssa ja törmäsin ajatukseen, että sisupartiolaisille olisi hyvä saada jonkinlainen ”tervetuloa partioon” -työkalu. Puhuimme paperisesta vihkosesta, jota voisi levittää kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan yksiköihin tavoitteena mainostaa sisupartio toimintaa. Vihko ei tuntunut kuitenkaan houkuttelevalta ratkaisulta, sillä yksi askel partion kasvatustavoitteiden ja päämäärän toteutumisessa on tekemällä oppiminen (Suomen Partiolaisten peruskirja 2008, 5). Jäin miettimään esittelymateriaalin muotoa ja tarpeellisuutta. Idea esittelymateriaalin työstämisestä koskettelukirjan muotoon alkoi hahmottua, kun toteutin ohjaustoiminnan artenomiopintoihin kuuluvilla solmeilun ja kirjonnin opintojaksoilla portfolioni ompelemalla kankaisten kansien töiden säilytyspaikaksi. Tuntui, että koskettelukirjan tekemiseen olisi itsellä riittävät taidot ja sisupartioaihe tuntui ajankohtaiselta, koska siihen toiminnanalaan on nyt alettu kiinnittämään huomiota. Sisupartio toiminta sai UNISEFin vuosittaisen lapsen oikeuksien vaikuttaja -tunnustuksen vuonna 2013 työstään vammaisten lasten oikeuksien edistäjänä (Suomen Partiolaiset 2013).

Opinnäytetyönäni toteutan mallikappaleen sisupartiolaisille suunnatusta koskettelukirjasta. Koskettelukirjat ovat erilaisista värikkäistä materiaaleista tehtyjä kosketeltavia kuvakirjoja, jotka sopivat näkö- ja monivammaisille, kehitysvammaisille ja autisteille 2-vuotiaasta aikuisikään saakka (Celia 2010). Koskettelukirjani on suunnattu 7–12-vuotiaille sisupartiolaisille. Kaikki partiolaiset suorittavat partio-ohjelmaa. Partio-ohjelma on jaettu viiteen ikäkauteen. Jokaisella ikäkaudella on erillinen ohjelma, joka on sisällöltään ja taitotasoltaan ikäkaudelle mielekäs. 7–9-vuotiaita partiolaisia kutsutaan sudenpennuiksi ja 10–12-vuotiaita partiolaisia seikkailijoiksi. Sisupartiolaisia on kaikenikäisiä, mutta esimerkiksi pääkaupunkiseudulla on eniten seikkailija-ikäisiä sisuja. Omassa lippukunnassani myös aikuiset sisupartiolaiset ovat suorittaneet lähinnä seikkailijaohjelmaa. Tällä pohjatiedolla tuntui luontevalta valita koskettelukirjaan tehtäviä seikkailijoiden ikäkausiohjelmasta. Tiivistetysti voidaan sanoa, että opinnäytetyöni käyttäjäryhmäksi valikoitui sudenpentu- tai seikkailijaohjelmaa suorittavat kehitysvammaiset sisupartiolaiset. Sudenpentu- ja seikkailija-ikäkaudet ovat tyypillisimmät ikäkaudet liittyä partioon. Koen, että niissä ikäkausissa, joissa on eniten aloittavia partiolaisia, on eniten käyttöä materiaalille, jonka aiheena on ”tervetuloa partioon”.

Koskettelukirjassani esittelen partiotoimintaa lyhyesti. Kirjan teemat on valittu sisupartion asiantuntijoille toteutetun kyselyn perusteella. Valitut teemat mukailevat partiomenetelmää. Partiomenetelmä muodostuu partioliikkeen kehittämistä keinojen kokonaisuudesta, jolla päästään partion kasvatustavoitteisiin ja sitä kautta partion päämäärän toteutumiseen (Suomen Partiolaiset 2008). Partiomenetelmä on työtä ohjaavana käsitteenä niin iso, että olen avannut sen vielä erikseen luvussa kaksi.

Opinnäytetyön produktia voidaan parhaiten hyödyntää sisupartio toiminnan alkaessa ja koskettelukirjan aiheita kerrattaessa. Koskettelukirjaa voidaan esitellä myös sellaisille, jotka eivät vielä kuulu partioon mutta ovat tai voisivat olla toiminnasta kiinnostuneita. Pohjanmaan partiolaiset ry:n ohjelmaministerinä minulla on mahdollisuus jatkaa koskettelukirjan käyttöönottoprosessia ja jatkotyöstämistä seuraavan kaksivuotisen pestini ajan. Suunnitelmia kirjan jatkotyöstämiselle esittelen raportin viidennessä luvussa. Raportti etenee johdannosta opinnäytetyötä ohjaaviin asioihin luvussa kaksi. Luvussa kolme kuvaillaan käyttäjäryhmän ominaispiirteitä. Luvussa neljä kerron kirjan toteuttamisesta tarkemmin. Luvussa kuusi avaam omaa oppimisprosessiani ja arvioin produktin onnistumista. Kuvat valmiista produktista löytyvät liitteestä kolme.

2 OPINNÄYTETYÖTÄ OHJAAVAT ASIAT

2.1 Opinnäytetyön tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyöni on luonteeltaan toiminnallinen opinnäytetyö, jonka pääasiallisena tavoitteena on tuottaa uusi työkalu sisupartio toiminnan aloittamiseen. Tavoitteenani on tuottaa kehitysvammaisille partiolaisille suunnattu koskettelukirja. Produktina syntyvällä koskettelukirjalla haluan kertoa koskettelukirjan lukijalle, mitä partiossa tehdään. Kerrontatavassa otetaan huomioon partiomenetelmä.

Opinnäytetyön tavoitteena on myös suunnitella koskettelukirjan jatkotyöstöä ja jalkauttamista sisupartiolaisille.

Opinnäytetyöni pääkysymykset ovat seuraavat:

1. Mitä pitää ottaa huomioon, kun suunnitellaan ja toteutetaan koskettelukirja sisupartiolaisille?
2. Miten koskettelukirjan työstämistä jatketaan?

2.2 Partiomenetelmä ja koskettelukirja

Kun suunnitellaan työkalu sisupartio toiminnan aloittamiseen, partiomenetelmän huomioon ottaminen on ensiarvoisen tärkeää. Suomen Partiolaisten peruskirjassa todetaan partiomenetelmän muodostuvan partioliikkeen kehittämistä keinojen kokonaisuudesta, jolla päästään partion kasvatusta-

voitteisiin ja sitä kautta partion päämäärän toteutumiseen (Suomen Partiolaiset 2008, 5). Partiomenetelmä koostuu kahdeksasta osasta. Seuraavaksi kerron, miten olen ottanut nämä osiot opinnäytetyössäni huomioon.

Partiomenetelmän ensimmäinen osa *sitoutuminen partion arvoihin* koostuu partion arvoja kuvaavista asioista, joiden kautta partiolaiset sitoutuvat partion arvoihin. Näitä arvoihin sitouttavia tekijöitä ovat partiolaisen lupaus, partioihanteet ja tunnus: ole valmis. (Suomen Partiolaiset 2008, 5.) Koskettelukirjan ensimmäisellä sivulla lukijalta kysytään ”Oletko valmis lähtemään partiomatkalle? Käännä sivua niin matka voi alkaa!”. Seikkailijan partioihanteista varsinkin ”rakastaa luontoa ja suojella ympäristöä” näkyy kirjassa roskien keräämisen ja luontoaiheiden valinnoissa.

Partiomenetelmän toinen osa *symboliikka* sisältää ne toimintatavat, sisällöt ja esineet, joilla on kaikille partiolaisille yhteisesti ymmärretty merkitys. Partiosymboliikka liittyy partiolaiset omaan ryhmään, lippukuntaan ja maailmanlaajuiseen partioliikkeeseen. (Suomen Partiolaiset 2008, 5.) Kaikilla kokoontuvilla ryhmillä on siis oma nimi ja tunnus. Lippukunnilla on omat huivit ja usein myös omat huudot. Koskettelukirjan kannesta löytyy sisupartiolaisten tunnus: sisukas sammakko jalussolmun keskellä. Koskettelukirjan ensimmäisellä sivulla on irrotettava partiolaisnukke, jolla on sininen partiohuivi. Tämä huivi voidaan personoida sen alueen mukaan, jolle koskettelukirja päättyy käyttöön. Jokaisella ikäkaudella on oma tunnusvärinsä. Seikkailijoiden tunnusväri on oranssi. Koskettelukirjasta löytyy kaksi oranssia sivua. Keskusjärjestön värinä pidetään yleisesti partiopaidan sinistä sävyä, sen takia kirjan kannet ovat siniset.

Symboliikan ohella yksi näkyvimmistä partiomenetelmän osista on *toiminta luonnossa*. Luonto on elämyksellinen oppimis- ja toimintaympäristö kaikille partiolaisille. (Suomen Partiolaiset 2008, 5.) Seikkailijaikäkauden ohjelma sisältää erityisen paljon retkiä, kaksi syksyllä ja kaksi keväällä. Koskettelukirjassa on viitattu luontoaiheeseen toistuvasti. Kolmella kuva-sivulla toimintaympäristönä on selkeästi luonto.

Partiomenetelmän neljäs osa eli *nousujohteisuus* linjaa, että jokaisen partiolaisen tulee saada harrastuksessaan sopivan haasteellisia tehtäviä. Toitteuttamalla kuhunkin ikäkauteen sopivaa ohjelmaa autetaan partiolaista kasvamaan. (Suomen Partiolaiset 2008, 5.) Kullekin ikäkaudelle suunnitellut aktiviteetit, yhteiset ohjelmatapahtumat, projektit sekä ikäkausien, johtajatehtävien ja symboliikan määrittelyt löytyvät partiomenetelmää tukevasta partio-ohjelmasta. Suomen Partiolaiset tarjoaa partio-ohjelmaa 7–22-vuotiaille. Koskettelukirjaan valitut tehtävät sopivat varsinkin 7–9-vuotiaille sudenpennuille ja 10–12-vuotiaille seikkailijoille. Tehtävien taitotasosta on käyty keskustelua oman lippukuntani sisujohtajan kanssa.

Partiomenetelmän viidennessä osassa eli *vartiojärjestelmässä* kerrotaan partiotoimintaa toteutettavan vertaisryhmissä, joissa asioista päätetään yhdessä ja jaetaan vastuuta. Pienryhmät kasvattavat partiolaista toimimaan ryhmän jäsenenä. (Suomen Partiolaiset 2008, 5.) Kirjassa seikkaileva partiolainen kuuluu kuvitteelliseen seikkailijaryhmään Lokit. Lokeissa on viisi jäsentä. Partiomenetelmän kuudes osa eli *aikuinen tuki* kertoo aikuisen

roolista järjestössä. Partiossa lapset ja nuoret toimivat aina aikuisen kanssa yhdessä. Partioaikuiset tukevat lasten ja nuorten kasvua, toimintaa ja vaikutusmahdollisuuksia. (Suomen Partiolaiset 2008, 5.) Opinnäytetyön produkti eli koskettelukirja on tarkoitettu sisupartiolaisen ja sisujohtajan yhteiseksi luettavaksi. Aikuinen innostaa lukemaan ja avustaa lukemista tarvittaessa. Jos kirjaa luetaan yhdessä partiokokouksen aikana, aikuinen varmistaa, että kaikki näkevät kirjan hyvin.

Myös *tekemällä oppiminen* on listattu osaksi partiomenetelmää. Lapset ja nuoret oppivat luonnostaan tekemisen kautta. Partiossa opitaan kokemisen ja tekemisen kautta. (Suomen Partiolaiset 2008, 5.) Koskettelukirjassa opetellaan tekemään merimiessolmu, tunnistamaan puita ja keräämään roskia. Roskien keräämistehtävä on myös linkki partiomenetelmän *päivän hyvä työ* -osioon. Päivän hyvät työt ovat toimintoja, jotka tähtäävät toisten hyvinvointiin palvelten yhteisöllisyyttä ja yhteisöjä (Suomen Partiolaiset 2008, 5). Tekemällä hyviä töitä partiolainen kartuttaa vastuunkantamisen taitojaan.

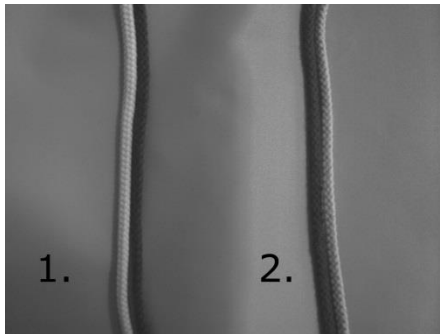
3 KÄYTTÄJÄRYHMÄ

Tervetuloa sisupartioon -koskettelukirjan käyttäjäryhmä koostuu 7–12-vuotiaista kehitysvammaisista. Marja Matero (2012, 165) määrittelee kehitysvammalla tarkoitettavan ymmärtämis- ja käsityskyvyn alueella olevaa vammaa. Matero toteaa myös käsitteellisen ajattelun ja uusien asioiden oppimisen olevan kehitysvammaisille vaikeaa. Kielellisen suorituskyvyn ollessa kehitysvammaisilla heikko vaikeutuvat asioiden jäsentäminen, mieleen painaminen, käsitteleminen, sisäisen kielen rakentuminen ja kielellinen ajattelukyky (Matero 2012, 193). Toivon, että Tervetuloa sisupartioon -koskettelukirja helpottaa sisupartiolaisia jäsentämään partion toimintatapoja ja oppimaan uusia asioita luonnosta, solmuista ja päivän hyvistä töistä.

Sisupartio toiminnassa toiminnan soveltaminen jäsenten kykyjen mukaisesti korostuu. Partio-ohjelma toimii ohjenuorana, ja sitä muokataan tarpeen mukaan. Toimintaa ohjaavat periaatteet, tavat ja toimintamuodot ovat siis samat kuin peruspartiossa. (Suomen Partiolaiset 2009.)

Koskettelukirjaa ei ole suunnattu pelkästään näkövammaisille sisupartiolaisille, vaikka näkövammaisuus on otettu huomioon. Koska opinnäytetyölleni ei ollut varattu pitkää toteutusajanjaksoa, pyrin tuottamaan työn mahdollisimman pitkälle omilla taidoillani. Yhteistyötahon puuttuessa esimerkiksi pistekirjoituksen lisääminen kirjaan oli siis poissuljettu toimintavaihe. Olen kuitenkin pitänyt mielessä, että 7 %:lla älyllisesti kehitysvammaisista henkilöistä esiintyy eriasteista näkövammaisuutta. Ja toisaalta älyllinen kehitysvammaisuus rajoittaa näkövammaisista kolmanneksen toimintakykyä. Yli 40 %:lla kehitysvammaisista koululaisista on tarvetta silmälaseille. (Manninen & Pihko 2012, 126.) Siis on hyvinkin mahdollista, että osalla koskettelukirjani lukijoista on jonkinasteinen näkövamma ja koska näin on, olen noudattanut materiaalivalinnoissa mahdollisimman pitkälle Celian ohjeistusta näkövammaisille suunnattujen kosket-

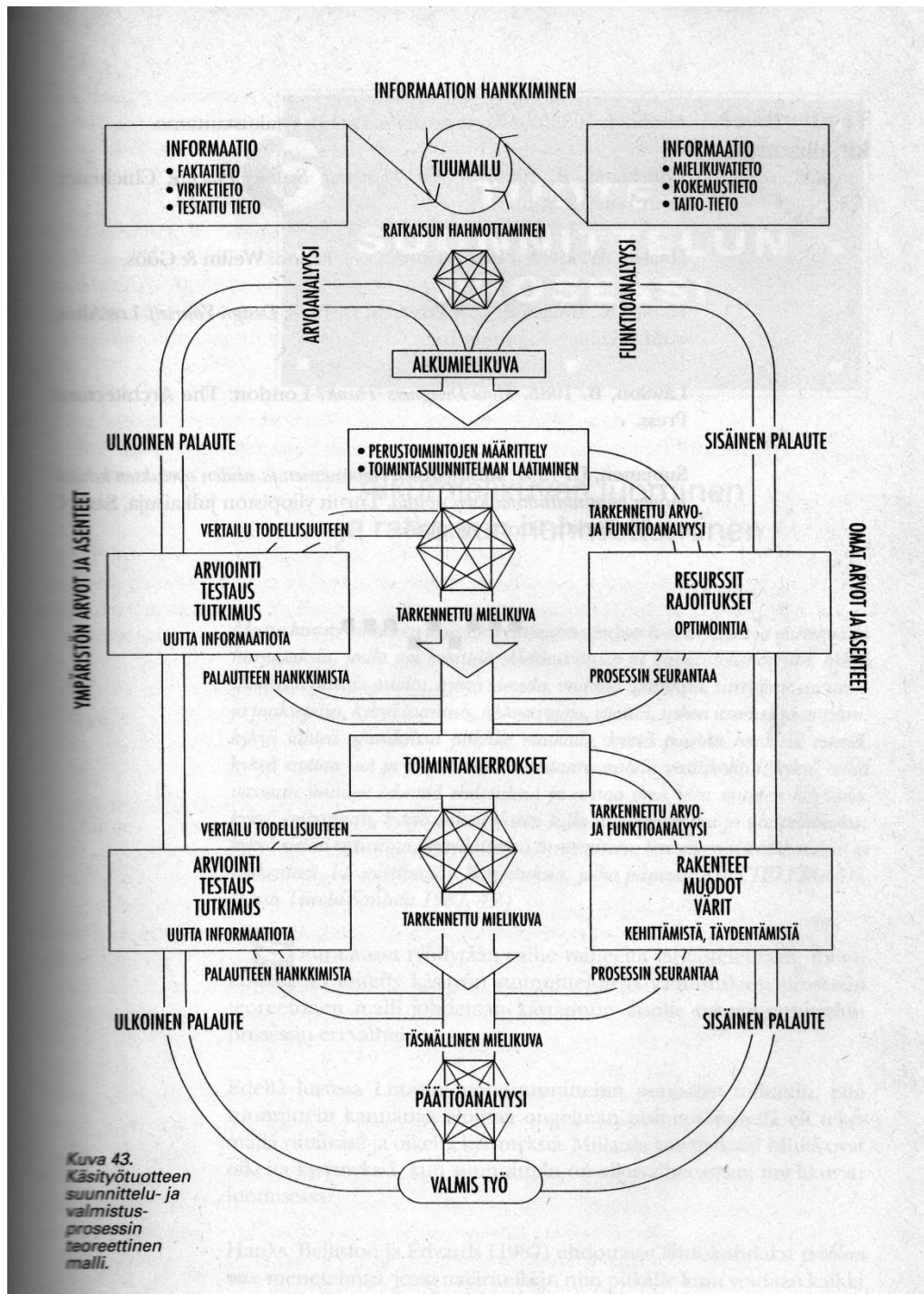
telukirjojen valmistuksesta. Celia on valtion erikoiskirjasto, joka tuottaa ja välittää kirjallisuutta kaikille, joille tavallisen painetun kirjan lukeminen tuottaa vaikeuksia (Celia 2014). Celian ohjeistuksessa korostuvat ainakin värikontrastien ja materiaalikontrastien selkeys (Celia 2008). Hyvä vinkki värikontrastien selkeyden määrittelemiseen tuli vastaan Emilia Heinosen *Koskettelukirja näkövammaisille lapsille* -opinnäytetyössä (2013). Heino- nen testasi koskettelukirjansa kuvien toimivuuden aina mustavalkoisena. Mikäli kuvat hahmottuvat selkeästi mustavalkoisina, toimivat ne todennä- köisesti myös värillisinä. (Heinonen 2013, 32.) Ihan kaikkia kuvia en ko- keillut mustavalkoisina, mutta varsinkin solmunarujen värivalinnassa ku- van tarkastelu mustavalkoisena selkeytti valintaa.

Kuvio 1 Vaihtoehdot merimiessolmuun tuleville naruille

4 IDEASTA KOSKETTELUKIRJAKSI

Tervetuloa sisupartioon -koskettelukirjan suunnittelu- ja valmistusprosessi on luonteeltaan iteratiivinen eli vaiheittain toistuva prosessi, jossa mieli- kuvatyöskentely, arviointi, tuotoksen ja valmistusprosessin suunnittelu ja toteuttaminen toistuvat kerroksittain. Työtä ohjaavana teoreettisena malli- na olen seurannut Pirkko Anttilan *Käsityön ja muotoilun teoreettiset pe- rusteet* -kirjaan (1993) kokoamaa käsityöllisen suunnittelun ja valmistuk- sen teoreettista mallia.

Kuvio 2 Käsityötuotteen suunnittelu- ja valmistusprosessin teoreettinen malli (Anttila 1993, 111)

4.1 Liikkeelle lähtö

Anttilan malli koostuu kuudesta osatekijästä, joista alkumielikuvan luominen ja ratkaisun hahmottaminen aktivoituivat kohdallani ensimmäisenä. Anttila toteaa mielikuvien liittyvän aiempiin kokemuksiin ja lähdeinformaatioon. Mielikuvat muodostuvat Anttilan mukaan pitkäaikaismuistissa olevissa ketjuissa. Mielikuviiin Anttila laskee tiedon hankkimisen suunnitelmat. Anttila korostaa sitä, että suunnittelutehtävän kunnolliseen toteuttamiseen tarvitaan aina selkeä mielikuva. (Anttila 1993, 127-128.)

Kirjasin työn tavoitteet muistiin suunnitelmaseminaarin jälkeen. Kun tavoitteet olivat selkiytyneet, annoin alkumielikuvan muhia päässäni vielä pari viikkoa ennen tuotteen toteuttamista. Koskettelukirjasta syntyi miellesäni sekä kohdetta kuvaavia (orientoivia) että toiminnallisia (operatiivisia) mielikuvia. Operatiiviset mielikuvat liittyivät varsinkin aiemmilta ompelukerroilta mieleenpalautuvaan tietoon, omiin suoritusedellytyksiin ja käytettyjen koneiden sekä materiaalien suoritusehtoihin. Toiminnan vaatimat tapahtumat, toimintojen järjestys ja luonne käydään Anttilan (1993, 125) mukaan läpi operatiivisten mielikuvien avulla. Useissa työvaiheissa sain huomata, että halutun toimintatavan valintaan riitti todella pelkästään operatiivinen mielikuva toiminnasta ja tämän mielikuvan puhuminen auki ääneen. Äänen puhuminen toimi minulla verbaalisena havaintotietona ja auttoi jäsentämään ja yhdistämään mielikuvien luotuja toimintatapoja. Esimerkiksi ompelulankojen valinnat ja säädöt pystyin toteuttamaan kokeilematta joka kerralla, miltä kyseinen lanka kankaalla näyttää. Anttila toteaa, että mielikuvien tuotettu havaintotieto tarvitsee parikseen verbaalista havaintotietoa, kieltä. Anttila kertoo kielestä olevan apua erilaisten signaalien tunnistuksessa ja erottelussa, vastaanottaessa viestejä sekä mielikuvien kerättyjen vihjeiden yhdistelyssä. (Anttila 1993, 127.)

Alkumielikuva kirjan koosta ja väristä syntyi aiemmin toteuttamistani kankaisista portfolioista. Mieleeeni muodostui kuva tummasta, pystysuuntaisesta kirjasta. Väliin tarvittaisiin pahvit, ja sivut kiinnitettäisiin kokonaan ommellen. Kirjan suunnitteluvaiheessa mielikuvani hahmottui luonnoksina ja testeinä monipuolisesti kankaille ja paperille. Varsinkin kansisivulle asetetut kirjan nimi ja sisupartion tunnus vaativat ompelukoneella harjoituskertoja. Paperiluonnoksissa hahmottuivat kuvasivujen sommittelet ja hahmojen kokosuhteet. Väreinä käytin sekaisin puuvärejä, tusseja ja vesivärejä. Luonnosten koko oli ensin pieni, mutta siirryin pian luonnostelemaan tavoitekoossa. Siirryttyäni luonnostelemaan tavoitekoossa pysähdyin ensimmäistä kertaa miettimään kirjan lukuasentoa. Ensimmäinen tärkeä ratkaisu toteutukseen syntyi, kun päätin, että kirjan sivut kulkevat vaakatasossa. Vaakasidonnan valintaan vaikutti lähinnä sidontatekniikka. Sivut ommellaan viimeiseksi sidontareunasta, ja kun tämä reuna on lyhyt, kertyy ommeltavaa osuutta vähemmän.

Valtion erikoiskirjasto Celian valikoimassa olevat koskettelukirjat on yleensä ommeltu sivu kerrallaan. Sivujen reunaan on sitten kiinnitetty pieniä purjerenkaita, ja sivut on sidottu renkaista yhteen narulla. Aiemmin ompelemissani portfolioissa olen kuitenkin kiinnittänyt sivut yhteen ompelemalla. Ompelukiinnityksessä kirja etenee aukeama kerrallaan. Ompelukiinnityksellä tulee säästöä materiaalikuluihin purjerenkaiden osalta. Päätin kiinnittää myös koskettelukirjan sivut kokonaan ompelemalla. Kun sivut ommeltiin aukeama kerrallaan, pystyttiin myös suunnittelu ja toteutus jaksottamaan aukeama kerrallaan. Esimerkiksi vaikka päivän hyvä työtä kuvaavan sivun jäsenitys oli vielä täysin kesken, saatoin jo ommella luonnontuntemukseen liittyvän aukeaman kasaan.

Kouluikäisille suunnatut koskettelukirjat voivat Celian mukaan sisältää jo pidempiä tarinoita. Pienille lapsille suunnatuissa ensikirjoissa puolestaan

on vain muutamia sanoja tai ei sanoja ollenkaan. (Celia 2010.) Alkumielikuvassani opinnäytetyön produktiin liittyi sekä teksti- että kuvasivuja. Pian huomasin kuitenkin, että tekstiosuuksista mieleeni ei noussut juuri lainkaan operatiivisia mielikuvia. Ajatukset tekstien painamisesta tai kirjoimisesta kirjaan tuntuivat vastenmielisiltä ja työläiltä. Välillä luovuin tekstisivuista kokonaan ja suunnittelin ensimmäiselle sivulle tietokoneella kirjoitettavaa tekstiliitettä varten taskun. Alkumielikuvan mukaisesti kirjailin ompelukoneella kirjan nimen koskettelukirjan kanteen.

4.2 Kyselymenetelmä ja sisällön valinta

Sisällön valinnassa en luottanut pelkästään omiin mieltymyksiini, vaan halusin kerätä aineistoa sisällön valinnan helpottamiseksi. Aineistonkeruumenetelmäksi valitsin kyselyn. Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (2010, 195) listaavat kyselyn eduiksi tehokkuuden ja sen, että kyselyn avulla tutkimukseen voidaan saada paljon henkilöitä. Pääasiallisena syynä kyselyyn valintaan tässä tapauksessa oli juuri tehokkuus. Koska opinnäytetyön ajalliset resurssit olivat vähäiset, tarvitsin tietoa lyhyellä vastausajalla.

Keräsin sähköpostitse toteutetulla kyselyllä sisupartion asiantuntijoilta mielipiteitä kirjaan soveltuvasta sisällöstä ja kuvien halutusta taitotasosta. Hanna Vilkkä ja Tiina Airaksinen (2003, 57) listaavat selvityksen tekemisen syyksi halun toteuttaa kohderyhmälähtöinen opinnäytetyö. Usein myös se, että aiheesta on vähäisesti julkaistua tietoa saatavilla, on syynä selvityksen tekemiseen (Vilkkä & Airaksinen 2003, 57). Koskettelukirjan sisällön valitsemiseksi tarvitsin tietoa sisupartiolaisten suorittamista tehtävistä ja toiminnassa korostuvista partiomenetelmän osista. Käytin kyselylomakkeessa avoimia kysymyksiä, koska halusin kuulla vastaajien mielipiteet omin sanoin. Toivoin, että kysely herättäisi kyselyn vastaajassa myös motivaatiota osallistua aiheen jatkokyöstämiseen kanssani.

Lähetin kyselyn ensin Suomen Partiolaisten sisutyöstä vastaavalle työntekijälle. Sisutyöstä vastaava työntekijä ei kuitenkaan ollut tavoitettavissa, enkä valitettavasti saanut hänen mielipidettä kuulla. Täten jouduin itse etsimään muiden mahdollisten kyselyyn osallistuvien yhteystiedot. Kävin läpi kymmenen partiopiirin nettisivut. Nettisivuilla näkyi neljän partiopiirin sisutyöntekijöiden yhteystiedot. Lähetin näille neljälle sisutyöntekijälle sähköpostitse kyselylomakkeen (liite 1) ja tekstiviestin, jossa pyysin vastaamaan kyselyyn mahdollisimman pian. Tavoiteajassa sain kyselyyn kaksi vastausta.

Molemmat vastanneet pitivät tärkeänä luonnon ja yhdessä tekemisen korostamista kirjan sisällössä. Myös tekemällä oppimista ja päivän hyvää työtä pidettiin oleellisena osana sisujen ohjelmaa. Jo ennen kyselyn tekemistä olin piirtänyt luonnoksia kirjan sivuista. Suunnitelmissa oli ensimmäiseksi kuvasivuksi partiolainen, jolla on partiohuivi. Koska tekemällä oppiminen nousi haastattelussa tärkeäksi teemaksi, halusin lisätä kirjaan myös partiohuivissa käytetyn solmun, merimiessolmun, opettelun. Aiemmin mietin, onko se liian haastava sisupartiolaisille. Solmu oli kuitenkin helppo kuvata naruilla kankaalle ja uskon, että kirjan viisivaiheisesta solmintaohjeesta on hyötyä merimiessolmun opettelussa. Solmunarut on

ommeltu työhön käsin, ja naruja päät on rihmattu ompelulangalla purkauksen estämiseksi.

Merimiessolmun jälkeiseksi aiheeksi valitsin luonnon. Luonnosta halusin nostaa esiin luonnontuntemuksen ja luonnon toimintaympäristönä. Ensimmäiselle luontosivulle suunnittelin puulajitunnistuksen kuudesta ja toisella lajintunnistussivulla komeilee koivu. Päivän hyvästä työstä esimerkiksi kuvana toimii roskien poimiminen. Yhdessä tekemisestä kertominen kuvin tuntui vaikeimmalta toteuttaa, ja sen pohtiminen jatkui vielä ompelun jo alettua. Sisällön valinta oli kaiken kaikkiaan prosessina yhtä pitkä kuin kirjan toteutuskin. Lopulta päädyin yhdistämään yhdessä tekemisen roskien poimimiseen liittyvään kuvaan. Kuvaan liittyvässä tekstissä viitataan siihen, että roskia kerätään yhdessä. Koskettelukirjan viimeiselle sivulle on valittu kolmantena luontoaiheena soratie.

4.3 Materiaalien valinta

Kuten Vilka ja Airaksinen (2003, 53) toteavat, opinnäytetyönä tehtävän tuotteen kustannukset lankeavat yleensä opiskelijalle tai työn toimeksiantajalle. Koska työllä ei varsinaisesti ollut toimeksiantajaa, kustansin opinnäytetyöni kokonaan itse. Materiaalien hinnat vaikuttivat siis useisiin valintoihin. Materiaalien valinnoissa pyrin noudattamaan etenkin valtion erikoiskirjasto Celia antamia vinkkejä koskettelukirjan tekijälle. Pohjakaankaaksi Celia suosittelee selkeitä yksivärisiä kankaita. Koska Celia kirjoja lainataan usein postitse, on tärkeää, että ne voidaan tarvittaessa imuroida. (Celia 2010.) Sama lähetystapa koskee varmasti jossain vaiheessa minunkin koskettelukirjaani, ja yritin pitää siistittävyyden koko ajan mielessä materiaaleja valittaessa.

Lähdin etsimään kirjan pohjakangasta ensin kangaskaupoista ja kirpputorilta. Mielessä oli paksuhko liukaspintainen, helposti pyyhittävä kangas. Täytyy sanoa, että valikoima oli hyvin vähäistä. Joitain ulkoilukankaan paloja löytyi, mutta ne olivat mielestäni kovin ohuita ja pelkäsin, että kuvien ompeleminen ulkoilukankaalle ei onnistuisi kovin hyvin. Ensimmäiseltä kauppareissulta ei tarttunut mukaan mitään. Kauppareissusta seuraavana arkipäivänä aloimme syventävän harjoitteluni harjoittelupaikassa Kokkotyösäätiöllä järjestää ompelupajan kankaita uudelleen hyllyyn. Kankaita järjestellessäni käsiini osui laatikollinen työhaalareissa käytettyjä kankaita. Kuin tilauksesta, ajattelin! Työhaalareissa käytetyt kankaat ovat kiiltäväpintaisia ja kestävät tietävästi pieniä vesiroiskeita ja kovaa käsittelyä. Harjoitteluohjaajani kanssa sovimme, että saisin koskettelukirjan pohjakankaat säätiöltä veloitusetta. Valitsin pohjakankaiksi sekä tumman- että vaaleanvärisiä kankaita, koska alkumielikuvassani osa kuvituksesta oli vaaleaa ja osa tummaa. Pohjakankaiden lisäksi kirjassa näkyvä partiohuivi on tehty lahjoitetusta kankaasta. Sain kirjaa varten Himangan Nuotioveljien varastosta käyttööni yhden käyttämättömän partiohuivin.

Kirjan kuvituksessa tavoittelin mahdollisimman aidon tuntuista toteutusta. Kompromisseja joutuu kuitenkin tekemään. Esimerkiksi merimiessolmun solmintaohje on tehty oikeista naruista, mutta kannessa näkyvän jalussolmun kuvaamiseen en käyttänyt oikeita naruja. Perusteluna naruja poisjät-

tämiseen kannesta on kuljettamisen helppous. Kun kansi on tasainen, voidaan koskettelukirja pakata tiiviisti. Köyden rosoisen, mutta kiiltävän pinnan jäljittelemiseksi olen kuvion ompelussa käyttänyt ylälankana konekirtontalankaa ja alalankana tavallista ompelulankaa. Köysien kulkujärjestyksen hahmottamiseksi päätin vielä reunustaa ompeleet tummalla ompeleella (kuvio 3).

Kuvio 3 Sisupartion logo ilman reunustusta ja reunustettuna

Kirjan luontoaiheisiin halusin tuoda paitsi oikeaa tuntua, myös oikeaa hajua. Kirjaan on valittu tunnistettaviksi puiksi kuusi ja koivu. Kuusesta ja koivusta on molemmista sahattu kiekot, ja ne on kiinnitetty kirjaan naruilla. Kiekot voidaan tarvittaessa vaihtaa avaamalla lähimpänä kiekkoa oleva paalusolmu ja solmimalla uusi kiekko edellisen tilalle. Kiekkojen lisäksi kuvasivuilla löytyy taskuun aseteltuna koivun tuohta ja sivuun ommeltuna muovikuusenoksa. Tuohi on helppo vaihtaa lisäämällä taskuun uusi tuohi. Muovikuusen oletan kestävän koskettelua melko pitkään, ja sen vaihtamiseksi vanha oksa on ratkottava työstä irti ja ommeltava uusi oksa tilalle. Oksa on kiinnitetty käsin ompelemalla, eikä sen irti ratkominen ole haastavaa.

Sudenpentujen ja seikkailijoiden partio-ohjelmaan kuuluu tarinoiden kertominen ja kuunteleminen. Tuntui mielekkäältä valita koskettelukirjalle kertoja käyttäjäryhmän kanssa samasta ikäkaudesta. Ratkaisuna toteutin kirjan ensimmäiselle kuvasivulle seikkailijaikäisen partiotytön, joka kertoo harrastuksestaan kirjan sivuilla. Partiotytön vartaloon valitsin pehmeän ihonvärisen kankaan. Päähän tein vanhasta leirituubihuivista pipon. Housuina ovat farkut ja paitana trikoopaita. Hiukset ovat vanhan barbinuken, ne on ommeltu kiinni pipoon ja pipo on ommeltu kiinni nuken päähän. Harkitsin pitkään kaikkien kasvopiirteiden ompelua nukelle, mutta laitoin lopulta silmiksi siniset helmet, koska pidin niiden kiillosta ja siitä, että helmet erottuivat kasvoista ommelta paremmin. Silmien materiaalivaihtoehdot näkyvät kuviossa neljä.

Kuvio 4 Partiotyttö ja silmämateriaalien vaihtoehdot

Partio on harrastuksena monimuotoinen, ja varsinkin nousujohteisuus tekee harrastamisesta hyvin yksilöllistä. Kaikki eivät käy samoja kursseja tai suorita samoja taitomerkkejä. Partiojulkaisuissa näkee puhuttavan siitä, että jokainen käy oman partiopolkunsaa. Nousujohteisuus ei partiomenetelmän osana niinkään noussut sisupartiossa esiin, mutta mielessäni muodostin tämän partiopolkuajattelun pohjalta koskettelukirjani viimeisen sivun. Jätän lukijan seisomaan partiopolun alkumetreille, pienelle soratien pätkälle. Siitä on hyvä lähteä jatkamaan luontoon tutustumista ja partion harrastamista. Viimeisen sivun soratiehen on käytetty aitoja kiviä, jotka on ommeltu tyllin ja pehmustekankaan väliin. Sivua on tarkoitus tunnustella jaloilla, niin kuin tietä yleensäkin tunnustellaan. Tunnustelutavan valintaan vaikutti myös se, etten onnistunut mielestäni luomaan tarpeeksi oikeantuntuista tietä käsitunnusteluun. Kun harmistuksissani pudotin viimeisen sivun kokeiluversion lattialle, astahdin sen päälle ja riemastuin tuntiessani jalkapohjassani ihan kuin oikean soratien.

4.4 Koskettelukirjan toteutusvaihe

Raportissani olen jo aiemmissa luvuissa nostanut esiin kirjan toteutusvaiheissa ilmenneitä seikkoja, koska toteutusvaiheen ja suunnitteluvaiheen toimintakierrokset ovat limittyneet jatkuvasti keskenään. Haluan kuitenkin vielä luoda kokonaiskatsauksen toteutusvaiheeseen ja peilata sitä toteutusta ohjanneeseen teoreettiseen malliin.

Anttila kuvailee työn tarkemman mielikuvan muodostuvan ideoiden toimivuutta ja toteuttamiskelpoisuutta tutkimalla. Työn toteutusvaiheessa on aika testata, paperilla ja mielikuvissa syntyneitä, ideoita käytännössä (Anttila 1993, 199.) Anttila (1993, 202) huomauttaa myös, että työn toteutusvaiheessa työ konkretisoituu ihan uudella tavalla, koska työn resurssit ja rajoitukset muuttuvat totiseksi todeksi. Ja niinhän siinä kävi minunkin

kohdallani. Väliseminaariin saakka sommittelin ja hahmottelin työtä omaan tahtiin, muiden opintojen lomassa. Väliseminaarissa sovimme, että raportti lähetetään tarkastukseen viikon kuluessa. Vasta tässä vaiheessa tein tarkan suunnitelman siitä, mitä työvaiheita kunakin päivänä toteutan.

Toteutusvaiheessa rutiininomaisia tehtäviä oli sivujen kasaaminen ja silittäminen. Materiaaleja ja tekniikoita käytin lähes kokonaan alkumielikuvan mukaisesti. Joitakin yllätyksiä tuli toteutusvaiheessa vastaan. Olin suunnitellut ompelevani partiotytön vaatteet kokonaan ompelukoneella, mutta jostain syystä nuken vartalon, trikoopaidan ja pipon ompelu ei vain luonnistunut. Niinpä ompelin partiotytön vaatteet käsin. Tämä vei työskentelyajastani useamman tunnin, niinpä jätin tytön partiohuivin toistaiseksi ilman symboleita. Tyttö on kiinnitetty kirjaan 20cm:n nahkanarulla. Naru on ommeltu kirjaan ja kiinnitetty tytön käteen kaksinkertaisella siansorkalla (solmu). Solmun voi tarvittaessa avata tytön irrottamiseksi. Nauha on kuitenkin mitoitettu niin, että tyttöä voi siirtää sivulta toiselle.

Illoisen yllätyksen toteutusvaiheeseen toi tekstiosuoksien toteutustavan ratkeaminen. Pyysin hämeenlinnalaisesta askartelukaupasta apua tekstin siirtämiseen valitsemalleni kankaalle. Myyjä oli sitä mieltä, että silitettävät kangastussit tuskin pysyisivät pohjakankaillani, koska ne eivät ole luonnonkuitua. Myyjä suositteli sen sijaan valitsemaan tavallisia permanentti- tai maalitusseja tekstien siirtämiseen. Olin todella epäileväinen tavallisilla tusseilla tekstaamiseen ja selitin myyjälle, että työtä tullaan puhdistamaan kostealla liinalla aika ajoin. Kokeilumielessä ostin kuitenkin valkoisen ja mustan tussin ja lähdin kotiin testaamaan. Kirjoitin koetilkuille tekstiä yhdellä ja kahdella värikerroksella. Tekstien kuivuttua pyyhkin niitä useaan otteeseen märällä tiskirätillä. Jälki oli pyyhkimisen jälkeen lähes ennallaan ja kankaat hylkivät vettä niin hyvin, että pisarat jäivät helmeilemään tilkkujen pinnalle. Hyvä kangasvalinta kerta kaikkiaan!

Kuvio 5 Kuva kostealla pyyhkimisen jälkeisestä tekstistä

5 SUUNNITELMIA JATKOON

Vilka ja Airaksinen listaavat opinnäytetyönä toteutettavan tuotteen tavoitteeksi sen, että tuote erottautuu edukseen muista vastaavanlaisista tuotteista. Tuotteessa korostuu yksilöllisyys ja persoonallisuus. Vilka ja Airaksinen kehottavat opinnäytetyön tekijää miettimään, millainen huomioarvo tuotteella voidaan kohderyhmässä saavuttaa (Vilka & Airaksinen 2003, 53.) Tämä huomioarvo määräytyy Tervetuloa sisupartioon -koskettelukirjan kohdalla paitsi työssä tekemistäni valinnoista, myös koskettelukirjan jatkotyöstämisestä.

5.1 Pääkaupunkiseudulta käyttäjäryhmän palaute ja vaeltajista kirjan tekijät

Opinnäytetyöhön liittyneessä kyselyssä kävi ilmi, että etenkin Pääkaupunkiseudun partiolaiset olivat kiinnostuneita kuulemaan koskettelukirjasta lisää työn valmistuttua. Kun opinnäytetyöni on arvioitu, aionkin ensimmäisenä viedä työn kommentoitavaksi Pääkaupunkiseudun partiolaisissa sisutyöstä vastaavalle työntekijälle. Jätän koskettelukirjan Pääkaupunkiseudun partiolaisten toimistolle 11.4.2014, ja työntekijän luettua kirjan käymme keskustelun mahdollisesta jatkokäytöstä. Toivon, että samasta osoitteesta opinnäytetyölleni löytyy lukijoita myös halutusta käyttäjäryhmästä. Kun ensimmäiset sisupartiolaiset ovat lukeneet kirjan, toivon saavani palautetta kirjan selkeydestä, ymmärrettävyydestä ja kiinnostavuudesta. Käyttäjäkokeilun jälkeen on työhön mahdollista tehdä vielä muutoksia materiaalien ja miksei teemojenkin suhteen.

Kun parannusehdotukset kirjaan on otettu huomioon, on aika etsiä kirjalle tekijöitä. Toivoisin, että kirjan tekijät valikoituisivat 18–22-vuotiaista partiolaisista. Kokemukseni mukaan tämän vaeltajaikäkauden ohjelma sisältää paljon projektiluontoisia aktiviteetteja, ja koskettelukirjan ompeleminen toimisi hyvin sekä yksilö- että ryhmätehtävänä. Kirjan tekemisen prosessi korostaa partioihanteista varsinkin ihanteita *rakentaa ystävyyttä yli rajojen* ja *kehittää itseään ihmisenä*. Vaeltajia aion lähestyä henkilökohtaisesti heille suunnitelluilla tapahtumilla. Pohjanmaan alueella toimiviin vaeltajiin saan yhteyden myös suoraan sosiaalisen median ja sähköpostin välityksellä. Seuraavat valtakunnalliset vaeltajatapahtumat ovat Vaeltajavaltakunta 19.–21.9.2014 sekä Vaeltajavisio 17.–19.10.2014.

5.2 Koskettelukirjan tekijälle

Tervetuloa sisupartioon -koskettelukirjan suunniteltu ja toteutettu yhden opiskelijan työpanoksella, mutta jatkossa olisi upeaa nähdä muidenkin tekijöiden tarttuvan vastaavan tuotteen toteutusprosessiin. Jatkosuunnitelmiin yhtenä isona osana onkin innokkaan tekijäkaartin kasaaminen. Uskon vahvasti, että innostuneita tekijöitä löytyy. Työn aloittaminen vain lyhyellä toteutukseen tutustumisella voi kuitenkin osoittautua haastavaksi tai jopa liian haastavaksi. Tuleville Tervetuloa sisupartioon -koskettelukirjan tekijöille olen kannustukseksi ja ohjeistukseksi koonnut tärkeimmät työssä

huomioon ottamani tekijät tämän raportin liitteenä olevaan taulukkoon (liite 2).

6 VIIMEISELLÄ SIVULLA

*Seison kirjan viimeisellä sivulla.
Olen tehnyt matkaa ripeästi
tihein askelin*

*Ilman selkeää päämäärää
ei olisi tullut valmista*

*Nyt olen taitavampi
nyt työtapani on rauhallisempi*

*Nyt saan sanoa – minä jaksan
– minä pystyn!*

*Seison kirjan viimeisellä sivulla
odotan,
että joku tulee vierelle
kuuntelemaan soran rahinaa
sanomaan
että pitää siitä*

Opinnäytetyöprosessini toteutus on edennyt todella tiiviillä aikataululla. Opinnäytetyön aihe hyväksyttiin jo lokakuussa, mutta ohjaavan opettajan puuttuessa en lähtenyt omatoimisesti suunnittelemaan sen pidemmälle vaan odotin koulun jatko-ohjeita. Tammikuun viidentenätoista päivänä sain ohjaavan opettajan, ja esittelin aiheeni kolmas helmikuuta suunnitelmaseminaarissa. Suunnitelmaseminaarista kootuilla suuntaviivoilla lähdin muodostamaan mielikuvaa koskettelukirjan mallikappaleesta ja sen toteutuksesta. Viikoilla seitsemän ja kahdeksan keräsin suurimman osan opinnäytetyössäni käyttämästä tietoperustasta. Varsinaista työn toteuttamisen ja raportin kirjoittamisen aikaa on ollut ainoastaan neljä kokonaista viikkoa. Näistä neljästä viikosta kahtena olen ollut päivisin suorittamassa syventävää harjoittelua ja tietenkin työskentelyyn varatuilla viikoilla kuumainen. Rajallinen työaika on määrätynyt huhtikuun valmistumistavoitteen mukaan.

Menetelmäosaamista on prosessin aikana tullut jonkin verran lisää, mutta prosessini isoimmat oppimiskokemukset ovat kuitenkin kummunneet tiiviillä aikataululla työskentelemisestä. Koen, että olen onnistunut käyttämään omat resurssini koko prosessin ajan taitavasti. Taktiikkana on ollut työstää koskettelukirjaa joka päivä niin paljon kuin mahdollista. Välillä se on tarkoittanut sitä, että olen tullut harjoittelusta kotiin, nukkunut sohvalla enimmäkseen pääkivut pois, juonut kupin kahvia ja alkanut ompelemaan. Oman taitotason, ompelunopeuden ja lukunopeuden osasin arvioida hyvin, ja se olikin edellytys työn valmistumiselle tavoiteajassa. Tehokasta työskentelystä on tehnyt se, että olen voinut työskennellä kotimme jokaisella työtasolla. Siis aina kun työ on jäänyt hetkeksi jumiin, olen keskittynyt

työtasojen pitämiseen puhtaana. Kun idea on taas hahmottunut selkeämmäksi, olen voinut jatkaa työskentelyä samalta seisomalta. Ylpeänä voin katsoa nyt työtä, jossa ei ole testikierrokselle lähdeittäessä ainuttakaan tahraa. Kehitystä näillä osa-alueilla on tapahtunut, mutta jäi niitä kehittämis-kohteitakin.

Kaikki opinnäytetyöni tekstiosuudet ovat jääneet tuotteen suunnittelua ja työstämistä vähemmälle huomiolle. Raportissa harmittaa varsinkin käyttäjäryhmää käsittelevän luvun lähdekirjallisuuden vähäinen määrä ja yleisesti kolmannen luvun suppea sisältö. Käyttäjärühmän täsmällisen kuvailun tekee kuitenkin hankalaksi se, että sisupartioon voi kuka tahansa vammainen tulla, enkä varmasti ihan kaikkia koskettelukirjan lukemista rajoittavia ominaisuuksia edes pysty ottamaan huomioon. Vakuutan, että olen kuitenkin kiinnittänyt erityistä huomiota kirjan selkeään rakenteeseen ja turvallisuuteen, jotta mahdollisimman monentasoiset lukijat pääsisivät koskettelukirjastani nauttimaan.

Toteuttamallani kyselyllä sain kyllä haluamani tiedot, mutta kysymyksistä paistaa läpi niiden nopea tekotapa. Vielä olisi voinut tiivistää ja johdustekstissä kertoa opinnäytetyön kohderyhmästä selkeämmin. Myöskään koskettelukirjan sivuilla olevat tekstit eivät ole loppuun asti harkittuja. Halusin kuitenkin kirjoittaa kirjaan jotain, jotta koskettelukirjan kommentointikierroksella saisin palautetta tekstin asetelusta, toteutustavasta ja parannusehdotuksista.

Opinnäytetyö on synnyttänyt mallikappaleen, prototyypin vammaispartiolaisille suunnatusta koskettelukirjasta. Opinnäytetyö on näin ollen valmis ja täyttänyt asettamani tavoitteet. Vilka ja Airaksinen (2003, 53) listaavat toiminnallisen opinnäytetyön ensisijaisiksi kriteereiksi tuotteen uuden muodon, käytettävyyden kohderyhmässä ja sille ominaisessa käyttöympäristössä, sisällön sopivuuden kohderyhmälle, tuotteen houkuttelevuuden, informatiivisuuden, selkeyden ja johdonmukaisuuden. Näistä ominaisuuksista onnistunein on mielestäni sisällön sopivuus kohderyhmälle, koska tuote mukailee partiomenetelmää kattavasti. Selkeydessä ei myöskään ole vikaa. Johdonmukaisuutta ja houkuttelevuutta saisi varmasti tarinallisuudella vielä lisää. Käytettävyyttä muodon, kohderyhmän ja kohdeympäristön suhteen pystyn luotettavasti arvioimaan vasta testausten jälkeen.

Manninen ja Pihko (2012, 322) toteavat kehitysvammaisille suunnatun vapaa-ajan toiminnan tavoitteena olevan auttaa kehitysvammaisia elämämpiirin laajentamisessa ja antaa heille virikkeitä harrastusten löytämiseen, sekä uusien ystävyysuhteiden solmimiseen. Tämä on mielestäni hyvä tavoite myös opinnäytetyöni jatkotyöstön näkökulmasta katsottuna. Toivon, että koskettelukirjani tavoittaa mahdollisimman monta kehitysvammaista lasta ja antaa kipinän liittyä partioon tai pysyä partioharrastuksen parissa. Partio toiminta jos mikä on virikkeellistä ja aktivoivaa. Partioon voivat kaikki liittyä ja harrastus on edullinen verrattuna esimerkiksi moniin urheilulajeihin. Toiminta ryhmissä luo me-henkeä ja helpottaa ystävyysuhteiden solmimista. Tämä olkoon kaksivuotisen koskettelukirjaprojektin ja ohjelmaministerin pestini alku. Motivaatiota koskettelukirjani jatkotyöstämiseen löytyy kyllä!

LÄHTEET

Anttila, P. 1993. Käsitön ja muotoilun teoreettiset perusteet. Porvoo: WSOY.

Celia 2014. Viitattu 23.3.2014 <http://www.celia.fi/>

Celia 2010. Koskettelukirjat. Pdf-tiedosto. Viitattu 16.3.2014.
http://www.mutkatontasuora.fi/logisticservice/logisticservicekuvat/16e081s093353/20977_290114093844.pdf

Celia 2008. Koskettelukirja. Ohjeita kirjantekijöille. Pdf-tiedosto. Viitattu 16.3.2014.
http://www.celia.fi/c/document_library/get_file?uuid=d4173090-2dbb-4c4a-b420-e252dd96e1f6&groupId=23992

Heinonen, E. 2013. Koskettelukirja näkövammaisille lapsille. Pdf-tiedosto. Viitattu 19.3.2014.
http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/58339/Heinonen_Emilija.pdf?sequence=1

Hirsjärvi, S., Remes P. & Sajavaara, P. 2010. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Manninen, A. & Pihko, H. 2012. Tarpeenmukaista tukea elämänkulun eri vaiheissa, Teoksessa M. Kaski (toim.) Kehitysvammaisuus. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Matero, M. 2012. Kehitysvammaisuus. Teoksessa A. Stormi (toim.) Esteistä mahdollisuuksiin Vammaistyön perusteet. Helsinki: Sanoma Pro Oy, 165–203

Suomen Partiolaiset ry. 2013. Uutinen. Viitattu 18.3.2014
<http://www.partio.fi/uutiset/unicef-palkitsi-suomen-partiolaisten-sisupartioiminnan>

Suomen Partiolaiset ry. 2009. Johtajakansio. Viitattu 26.2.2014.
<http://ohjelma.partio.fi/index.php?title=1.5.3. Sisupartio>

Suomen Partiolaiset ry. 2008. Suomen partiolaisten peruskirja. Viitattu 18.3.2014.
http://www.partio.fi/sites/partio.fi/files/uploads/sp_peruskirja.pdf

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen oppinäytetyö. Helsinki: Tammi.

KYSELYLOMAKE

Hei partiotoverit, jotka teette sisutyötä!

Anna Evilän ollessa edelleen työkyvytön tarvitsen asiantuntemustanne.

Teen Hämeen ammattikorkeakoulun ohjaustoiminnan koulutusohjelmassa tällä hetkellä opinnäytetyönäni koskettelukirjaa, jonka aiheena on tervetuloa partioon. Idea lähti omasta lippukunnasta, kun keskustelimme erään sisujohtajamme kanssa elementeistä joista voisi olla hyötyä sisutoimintaa startattaessa. Jokin tervetuloa partioon vihkonen kävi mielessä. Muokkasin ideaa koskettelukirjan suuntaan, koska ajattelin että kuvien avatuista tervetulosanoista voisi olla enemmän hyötyä varsinkin niille joilla on hahmotamisen, lukemisen tai ymmärtämisen kanssa vaikeuksia.

Koskettelukirja ommellaan ompelukoneella kasaan ja sivumäärä on n.8-10. Kanteen tulee teksti tervetuloa sisupartioon ja sisupartion tunnus. Ensimmäiseltä sivulta löytyy huivi, jossa on merimiessolmu. Siinä onkin oikeastaan se piste, johon olen käytännön toteutuksessa päässyt. Kaipaisin apuunne sisällön suunnitteluun! Opinnäytetyönä toteutan lähinnä prototyypin tästä kirjasta. Kirjaan tekemisen aikana syntyneet huomiot ylös, jotta jatkossa esimerkiksi vaeltajat voisivat työstää tällaisia kirjoja jokaiseen piiriin.

Etenen kiireellisellä aikataululla, jo huomenna tiistaina minulla pitäisi olla suunnitelmia näytettävänä koululla. (olisin ottanut aiemmin teihin yhteyttä, mutta kauan meni keskustelujärjestöllä selvittelyyn...) VOISITTEKO MITENKÄÄN VASTATA TÄNÄÄN ALLA OLEVIIN KYSYMYKSIIN? Jos vastaaminen tänään ei onnistu, voitko vastata perjantaihin mennessä?

Olisitte isoksi avuksi prosessissani käyttökelpoista koskettelukirjaa kohti!

Tässä vielä linkki koskettelukirjasta, jos jollekulle käsite on ihan outo.
www.celia.fi/c/document_library/get_file?uuid=ac378999-b05f-4641-b461-81f89ab2d6ea&groupId=23992

1. Onko sisupartioilla oma tunnusväri? Mikä?
2. Mitkä ovat sisupartiolaisten ihanteet? Minkä ikäkauden ohjelmaa sisut yleensä suorittavat?
3. Tällä koskettelukirjalla haluan välittää lukijalle partion arvoja ja asenteita, millaisia aiheita sinä valitsisit kirjaan jos saisit päättää.
4. Mitä tulee ottaa huomioon, kun tekee työkalua sisupartioon?
5. Mistä voisin saada käsiini Sisulla eteenpäin - sisupartiointi lippukuntatasolla, Ruotsalainen, Päivi.& Saukkonen, Katja, opinnäytetyön?
6. Kommentteja aiheen valinnan tarpeellisuudesta ja vapaa sana

Kiitos jo etukäteen

Satu Kivelä

Pohjanmaan partiolaisten ohjelmaministeri ja artonomi opiskelija

050 4042139

OHJEITA KOSKETTELUKIRJAN TEKIJÄLLE

1. Tervetuloa sisupartioon -koskettelukirjaan tarvittavat materiaalit ja työvälineet

MATERIAALI/TYÖVÄLINE	KÄYTTÖTARKOITUS TAI MUUTA HUOMIOITAVAA
Ompelukone, puolia, ratkoja, konekirjontaneuloja ja tavallisia ompelukoneen neuloja, koko 90	Tarvitset koneen, josta saa kankaansyöttäjän laskettua konekirjonta-asentoon. Voit myös poistaa syöttäjän mekaanisesti, mutta pääsääntönä on, että koneilla joista ei saa syöttäjää laskettua alas ei kannata suorittaa konekirjontaa.
Valkoista konekirjontalankaa	Kanteen kirjottavaan sisupartion logoon
Tavallisia ompelulankoja	Värit: oranssi, tummansininen, vaaleampi sininen, valkoinen, keltainen, vaalean keltainen/beige, vihreä, musta
Isot ja pienet sakset	
Silityslauta ja -rauta	Kankaat silitetään ennen ompelua ja saumat ompelun jälkeen
Ompelukehys	Halkaisija 20cm. Helpottaa havujen, roskakorin jalan, kirjan otsikon ja sisupartion logon ompelussa.
Teräviä silmäneuloja	Partiotytön silmien, kasvopiirteiden ja vaatteiden kiinnitykseen ja huolitteluun
Nuppineuloja ja mittanauhan	
Kuumaliimapistooli ja kuumaliimaa	Roskakorin reunan huolitteluun ja roskakorin kiinnittämiseksi kuvasivuun
Vanha/uusi partiohuivi	Partiotytön partiohuivin tekemiseen, pudonneen partiohuivin tekemiseen
Pieni pala farkkua, sinistä trikookangasta ja valkoista trikookangasta	Partiotytön vaatteisiin
Ihonväristä pehmeää kangasta	Partiotytön vartaloon
Tarranauhaa	Roskien ja pudonneen partiohuivin kiinnittämiseen
Muovilla päällystettyä rautalankaa	Roskakorin jalan valmistamiseen, sopivan ohutta muoviputkea löydät esimerkiksi Halpa-Hallin askarteluosastolta.
Pieni pala ohutta metalliverkkoa	Roskakorin valmistamiseen. Itse olen käyttänyt vanhaa teesihtiä.
Valkoisen ja mustan maali/permanenttitussin	Minulla käytössä IDenti Pen musta permanenttitussi ja Pen-Touch, Sakura valkoinen maalikynä.
8kpl A4 kokoista konepahvin tms. palaa	Kirjan sivujen väliin. Pahvien olisi hyvä olla valmiiksi päällystettyjä, niin ne kestävät paremmin kosteutta. Voit myös itse päällystää sivut kontaktimuovilla. Valmiiksi päällystettyjä kirjankansia saa esim. kirjapainoista hintaan 70snt/kpl.
46 x 74 cm Sinistä likaa ja vettä hylkivää työvaatekangasta	Kirjan kanteen. Jätä etukannen ja takakannen väliin 9cm sidontavaraa.

Tervetuloa sisupartioon

46 x 67 cm Oranssia, keltaista ja sinistä likaa ja vettä hylkivää työvaatekangasta	Kirjan muihin aukeamiin. Jätä sivujen väliin 2cm sidontavaraa.
Vanhan nuken hiuksia	Partiotytölle
4kpl roskia	esim. karkkipapereita tai muita <u>puhdistetuja</u> rapisevia jätteitä
2kpl sinisiä helmiä	Partiotytön silmiksi
Vanua	Partiotytön täytteeksi
Valopöytä tai muu kirkas tausta	Tekstien kirjoittaminen kirjaan onnistuu helposti, jos voit heijastaa tekstin kankaalle ja jäljentää näkemäsi heijastuksen suoraan tussilla kankaalle. Työvaatekankaille ei kannata käyttää kangasliitujia tai muitakaan merkkauksyiniä, koska niitä on todella hankalaa saada poistettua kankailta. Kirjoita tekstit siis ikkunaa, valopöytää tai tietokoneen näyttöruutua hyödyntäen, ennen sivujen kiinniompelua. Jos et tee tätä työvaihetta etukäteen, joudut kirjoittamaan tekstit vapaalla kädellä vain apuviivoja käyttäen → epätasainen fontti.
Kuivaa koivun tuolta ja pyöreä koivusta sahattu kiekko	
Muovikuusen oksa ja pyöreä kuusesta sahattu kiekko	
Pylväsporakone, vintilä tai sähköporakone ja n. 6mm puuporanteriä	Reiän poraamiseksi puukiekkoihin
10cm + 10cm + 20cm tummaa 1-2mm paksuista nahkanarua	puukiekkojen ja partiotytön kiinnittämiseen kuvasivuille
19cm x 29cm tylliä ja 20cm x 30cm keltaista työvaatekangasta	Värillä ei väliä, kivien kiinnittämiseen viimeiselle kuvasivulle
purkillinen pyöreäreunaisia pikkukiviä	
5kpl 12,5cm sinistä solmunarua ja 5kpl 12,5cm vaalean lilaa/valkoista solmunarua	merimiessolmun kuvaamiseen

2. Aineistoa, johon kannattaa tutustua

Suosittelen lämpimästi, että jokainen joka ryhtyy valmistamaan Tervetuloa sisupartioon -koskettelukirjaa lukee alkuperäiseen kirjaan liittyvän opinnäytetyöraportin, vierailee celian nettisivuilla ja käy läpi seuraavat linkit.

http://www.mutkatontasuuraa.fi/logisticservice/logisticservicekuvat/16e081s093353/20977_290114093844.pdf

http://www.celia.fi/c/document_library/get_file?uuid=d4173090-2dbb-4c4a-b420-e252dd96e1f6&groupId=23992

3. Käytännönvinkkejä Tervetuloa sisupartioon -koskettelukirjan tekijälle

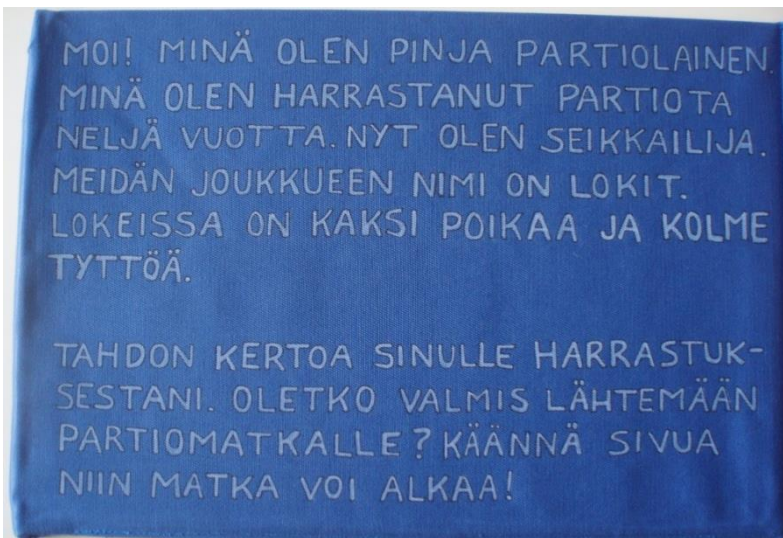
- Kuvita ja tekstitä kaikki sivut kokonaan ennen pahvien asettamista ja aukeamien kiinnittämistä kansien väliin. Poikkeus: Partiotyttö kannattaa kiinnittää naruunsa vasta kun sivut ovat paikallaan.

- Jätä ensimmäiselle sivulle pisin sidontavara. Partiotyttö on paksuin sivujen välissä oleva elementti.
- Kirjoita valkoisella tulevat tekstit kolmeen kertaan, saat lisää peittävyyttä. Reunusta lopuksi valkoiset kirjaimet ohuella mustalla tussilla.
- Vältä kangasliiduilla luonnostelua. Poikkeus: sisupartion logon ompeleet ovat niin tiheät, että kätkevät liitujäljen kyllä.
- Ompelujärjestys:
 1. Kuvita kansi
 2. Taita kansiaukeaman ylä- ja alareunoihin 0,7cm saumat. Ompele kiinni nurjalta puolelta
 3. Taita kansiaukeaman sivusaumoihin 1cm taitokset ja neulaa ne vastakkain. Ompele kiinni nurjalta puolelta. Silitä sivusaumoja niin paljon auki kuin saat.
 4. Käännä kansiaukeama oikeinpäin.
 5. Asettele pahvi etukanneksi ja neulaa se kiinni. Ompele ompelukoneella, niin että pahvi on neulan vasemmalla puolella. Siirrä neula paininjalan vasempaan reunaan aina kun kiinnität pahveja tai ompelet aukeamia kiinni kirjaan.
 6. Poista pahvi syntyneestä taskusta. Alareuna on tässä vaiheessa vielä auki!
 7. Asettele pahvi takakanneksi ja neulaa se kiinni. Ompele jälleen niin, että pahvi jää neulan vasemmalle puolelle.
 8. Poista pahvi takasivun välistä. Alareuna jää vielä auki.
 9. Asettele nyt etukannen pahvi takaisin paikalleen. Tee alareunaan toiset 0,7cm taitokset ja ompele alareuna kiinni aukeaman keskellä olevaan sidonta sauman loppuun saakka (kannessa 9cm).
 10. Toista kohdat 1.-9. seuraavalle sivulle. Ensimmäisen aukeaman sidontasauma on 4cm.
 11. Neulaa seuraavaksi aukeama kiinni kansiaukeamaan ja kiinnitä ompelemalla.
 12. Aseta nyt toisen sivun pahvi takaisin paikalleen. Tee alareunaan toiset 0,7cm taitokset ja ompele alareuna kiinni.
 13. Toista kohdat 1.-12. seuraaville aukeamille (2 kpl). Kahden viimeisen aukeaman sidontasauma on 2cm.
 14. Asettele vielä takakannen pahvi paikoilleen. Tee alareunaan toiset 0,7cm taitokset ja ompele alareuna kiinni.
 15. Kiinnitä partiotyttö naruunsa ja tarkista, että kaikki osat ovat paikallaan.
 16. Valmista tuli!
- Jos kirjan toteuttamisesta herää jotain kysyttävää, ota rohkeasti yhteyttä satu.soppa@gmail.com

KUVIA TERVETULOAA SISUPARTIOON -KOSKETTELUKIRJASTA

Kuvio 1 Koskettelukirjan kansi

Kuvio 2 Ensimmäinen tekstisivu

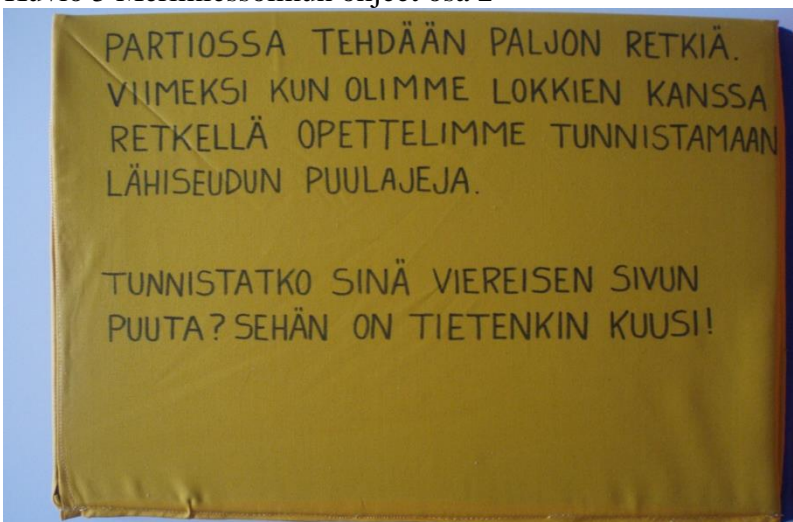
Kuvio 3 Pinja Partiolainen

Kuvio 4 Merimiessolmun ohjeet osa 1

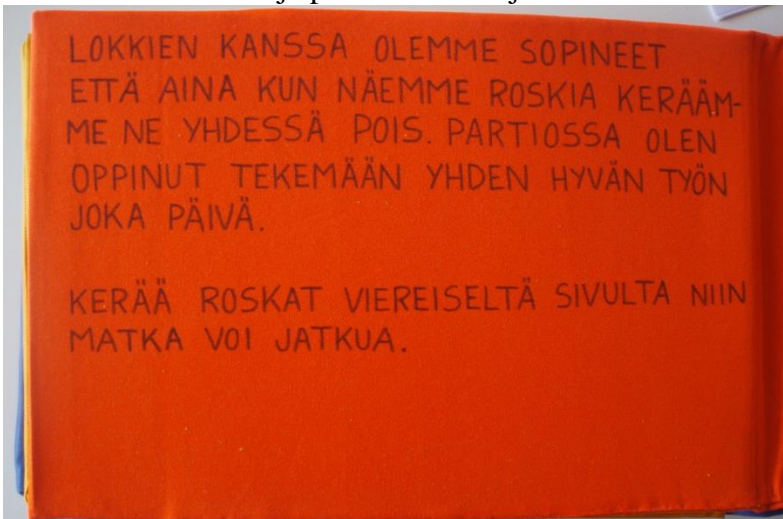
Kuvio 5 Merimiessolmun ohjeet osa 2

Kuvio 6 Viides sivu

Kuvio 7 Muovikuusi ja pala mummum joulukuusesta

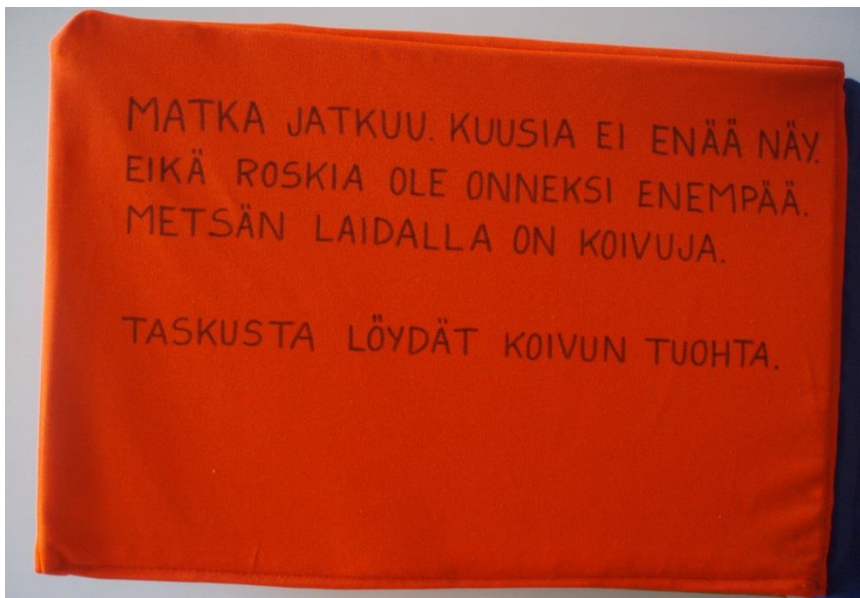
Kuvio 8 Seitsemäs sivu

Kuvio 9 Roskakori ja roskat

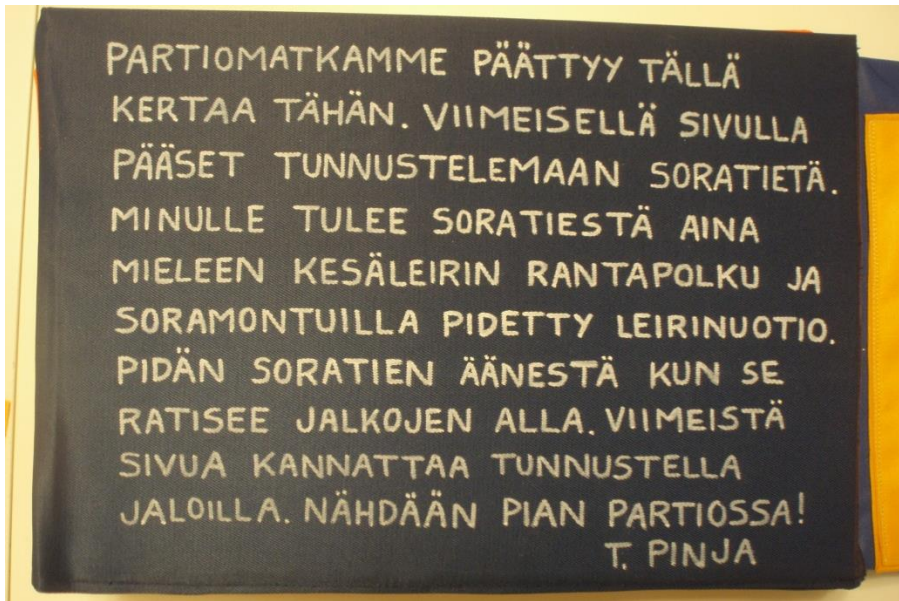
Kuvio 10 Havainnollistettuna miten roskaa voi liikuttaa

Kuvio 11 Yhdeksäs sivu

Kuvio 12 Taskussa koivun tuohta ja narussa koivusta sahattu kiekko

Kuvio 13 Yhdestoista sivu

Kuvio 14 Jaloilla tunnusteltava soratie